

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 20 października 2023 r.

Pozycja 279

POSTANOWIENIE

z dnia 4 lipca 2023 r.

Sygn. akt Ts 194/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warciński – przewodniczący
Bogdan Święczkowski – sprawozdawca
Justyn Piskorski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 18 stycznia 2023 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej J.S.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnąć zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 2 września 2022 r. (data nadania) J.S. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, zakwestionował zgodność art. 410 § 2 oraz art. 243 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.; dalej: k.p.c.) z art. 2, art. 31 ust. 2, art. 45 ust. 1, art. 51 ust. 1, art. 53 ust. 7 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Jako ostateczne orzeczenie o wskazanych w skardze konstytucyjnych wolnościach lub prawach skarżącego podał postanowienie Sądu Okręgowego w W. V Wydział Cywilny Odwoławczy z 8 kwietnia 2022 r. (sygn. akt [...]), oddalające zażalenie skarżącego na postanowienie Sądu Rejonowego w W. I Wydział Cywilny z 20 lipca 2021 r. (sygn. akt [...]), odrzucające wniesioną przez skarżącego skargę o wznowienie postępowania, z uwagi na niespełnienie określonego w art. 410 § 2 k.p.c. wymogu uprawdopodobnienia okoliczności stwierdzających zachowanie terminu lub dopuszczalności wznowienia postępowania. Kwestionowanym w skardze regulacjom prawnym skarżący zarzucił, iż stanowiąc podstawę postanowienia Sądu Okręgowego w W. V Wydział Cywilny Odwoławczy z 8 kwietnia 2022 r. (sygn. akt [...]), doprowadziły do naruszenia wolności skarżącego od zmuszania go do tego, czego prawo mu nie nakazuje, a także naruszenia jego prawa do nieujawniania swoich poglądów, przekonań i wyznania oraz prawa do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez sędziego podlegającego przepisom ustawy i orzekającego na podstawie ustawy (odczytywanych przez skarżącego z art. 2, art. 31 ust. 2, art. 45 ust. 1, art. 51 ust. 1, art. 53

ust. 7 oraz art. 178 ust. 1 Konstytucji) w ten sposób, że zobowiązany został do podania sądowi „informacji i danych przekraczających zakres, którego w świetle art. 410 § 2 k.p.c. sąd może zażądać jako uprawdopodobnienia okoliczności zachowania terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania, a zatem zobowiązanie [to] nie wynikało z ustawy (...)”.

Postanowieniem z 18 stycznia 2023 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu stwierdzając, iż nie spełnia ona wymogu określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a skonkretyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK z uwagi na istotę zarzutów złożonej skargi konstytucyjnej dotyczących wadliwego zastosowania kwestionowanych przepisów w sprawie, w związku z którą skarga została złożona, gdyż bezpośredniego źródła wskazanego w skardze konstytucyjnej naruszenia nie stanowiła treść zakwestionowanych w niej przepisów, lecz wyrażona w postanowieniu sądu ocena, która zdaniem skarżącego przekraczała zakres wynikający z art. 410 § 2 k.p.c.

Pismem z 30 stycznia 2023 r. (data nadania) skarżący wniósł zażalenie na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 18 stycznia 2023 r. o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. W uzasadnieniu zażalenia wyjaśnił, że „nie domaga się zbadania zapadłego orzeczenia, lecz interpretacji przepisu dokonanej przez Sąd”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał w składzie trzech sędziów rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK).

Jak stanowi art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. Z tego względu art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK przewiduje, że skarga konstytucyjna powinna zawierać wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego i w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zostały naruszone. Skarga konstytucyjna jako środek prawny inicjujący postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym ma zatem charakter abstrakcyjno-konkretny, gdyż jej wniesienie wymaga wykazania: naruszenia prawa podmiotowego i ostatecznego orzeczenia jako środka naruszenia (elementy kontroli konkretnej) oraz niekonstytucyjności podstawy prawnej orzeczenia (element kontroli abstrakcyjnej), a także istnienia związku pomiędzy naruszeniem prawa podmiotowego a pozostałymi przesłankami (zob. orzeczenia pełnego składu TK z: 11 czerwca 2008 r., sygn. SK 48/07 OTK ZU nr 5/A/2008, poz. 93; 17 lipca 2013 r., sygn. SK 9/10, OTK ZU nr 6/A/2013, poz. 79; 25 września 2019 r., sygn. SK 31/16, OTK ZU A/2019, poz. 5). Jeśli związek ten nie wynika z treści badanej skargi oraz wydanego w sprawie ostatecznego orzeczenia, skarga nie spełnia wymogu określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK (zob. postanowienia TK z: 22 maja 2018 r., sygn. Ts 27/17, OTK ZU B/2018, poz. 119; 16 lipca 2018 r., sygn. Ts 212/17, OTK ZU B/2018, poz. 169; 11 września 2018 r., sygn. Ts 18/17, OTK ZU B/2019, poz. 150; 21 maja 2019 r., sygn. Ts 51/18, OTK ZU B/2020, poz. 174; 16 października 2019 r., sygn. Ts 232/17, OTK ZU B/2019, poz. 39; 14 listopada 2019 r., sygn. Ts 13/19, OTK ZU B/2020, poz. 63).

Trybunał Konstytucyjny, oceniając sposób naruszenia wskazany w skardze konstytucyjnej, związany jest zarówno zakresem zaskarżenia (art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK), jak i treścią

załączonych do skargi konstytucyjnej orzeczeń (art. 53 ust. 2 pkt 1-2 u.o.t.p.TK). Ciężar uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie, spoczywa na skarżącym (zob. postanowienie pełnego składu TK z 22 lipca 2015 r., sygn. SK 20/14, OTK ZU nr 7/A/2015, poz. 115).

W złożonym zażaleniu skarżący nie kwestionował ustalenia poczynionego w uzasadnieniu postanowienia o odmowie nadania skardze dalszego biegu, iż bezpośredniego źródła wskazanego w skardze konstytucyjnej naruszenia nie stanowi treść zakwestionowanych w niej przepisów lecz niezgodna z tą treścią ocena sądu, wyrażona w postanowieniu o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania, jakoby skarżący wadliwie wykonał zarządzenie sędziego wzywające do uprawdopodobnienia okoliczności zachowania terminu. Przeciwnie, skarżący wskazał na dopuszczalność skargi konstytucyjnej określającej sposób naruszenia jego konstytucyjnych wolności lub praw polegający na wadliwym, jednostkowym zastosowaniu kwestionowanych w niej przepisów (tzw. skarga na stosowanie prawa). Tymczasem wymiar sprawiedliwości w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne oraz sądy wojskowe (art. 175 ust. 1 Konstytucji), zaś postępowanie w trybie skargi konstytucyjnej dotyczy kontroli konstytucyjności aktów normatywnych, nie zaś aktów lub trybu stosowania prawa (zob.: wyrok TK z 26 maja 2009 r., sygn. SK 32/07, OTK ZU nr 5/A/2009, poz. 70; postanowienie TK z 23 czerwca 2022 r., sygn. Ts 2/20, OTK ZU B/2022, poz. 132). Konstrukcja skargi konstytucyjnej przyjęta w prawie polskim wyklucza merytoryczne rozpoznanie skargi, której zarzuty koncentrują się na wykazaniu błędnego zastosowania zaskarżonego przepisu przez organy stosujące prawo bądź wykazaniu innych uchybień, do których doszło w procesie wydawania rozstrzygnięcia (zob. postanowienie TK z 15 stycznia 2020 r., sygn. Ts 40/18, OTK ZU B/2020, poz. 105). Przeciwnie tego typu naruszeniom nie służy ochrona realizowana w trybie skargi konstytucyjnej (zob. postanowienie TK z 28 lutego 2018 r., sygn. SK 45/15, OTK ZU A/2018, poz. 12).

Wprawdzie warunkiem dopuszczalności skargi konstytucyjnej jest zdeterminowanie ostatecznego orzeczenia treścią normatywną zakwestionowanej w skardze normy prawnej, jednak to na skarżącym spoczywa ciężar wykazania, iż źródło zarzucanego naruszenia stanowi treść tej normy (generalno-abstrakcyjnej) a nie – jak wskazuje skarżący – jednostkowy i niezgodny z tą treścią akt jej zastosowania (indywidualno-konkretny). Wobec tego więc, że przedmiotem zaskarżenia wniesionej skargi konstytucyjnej nie jest treść normatywna kwestionowanych w niej przepisów nadana w wyniku jednolitej, powszechnej i stałej wykładni, która wyjątkowo może stać się przedmiotem kontroli w trybie skargi konstytucyjnej, lecz wadliwe, naruszające standardy konstytucyjne, jednostkowe ich zastosowanie, składające się na wskazany w skardze sposób naruszenia konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego, skarga ta nie spełnia wymogu określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK, a wniesione zażalenie nie podważyło tego ustalenia.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.